

longen, hart, hersenen en nieren, met ischemische veranderingen in deze organen. Ook in de coupes van huid en maagdarmlkanaal werden ischemische veranderingen gevonden. Helaas werden hierop geen vetkleuringen gedaan.

De schrijvers bespreken nog twee patiënten die een homologe niertransplantatie hadden ondergaan. Ook bij hen werd het verminderen van de hoge doses corticosteroiden gevolgd door een daling van de nierfunctie. Bij beiden vond men vetdruppeltjes in de urine. Een van hen onderging een nierbiopsie: de glomeruli en de tubuli bleken vet te bevatten. Bij beide patiënten ontwikkelde zich een avasculaire necrose van de femurkoppen.

Naar aanleiding van deze ervaringen menen de schrijvers dat „rejection-crises” na niertransplantatie in sommige gevallen berusten op vetembolie. Volgens hen is dit vet afkomstig uit de lever, waarin zoals reeds langer bekend was, ten gevolge van de toediening van corticosteroiden een sterke vette infiltratie kan ontstaan. Men moet aannemen, aldus de schrijvers, dat bij het staken van de behandeling met steroïden vetbolletjes uit de lever in de circulatie terechtkomen. Over het mechanisme hiervan laten zij zich niet uit. Mede op grond van andere ervaringen raden zij aan, bij een immunosuppressieve behandeling de dosering van de corticosteroiden niet té hoog op te voeren en deze zéér geleidelijk te verminderen.

Literatuur: HILL Jr., R. B. (1961) Fatal fat embolism from steroid-induced fatty liver. *New Engl. J. Med.* **265**, 318. — JONES Jr., J. P., E. P. ENGLEMAN en J. S. NAJARIAN (1965) Systemic fat embolism after renal homotransplantation and treatment with corticosteroids. *New Engl. J. Med.* **273**, 1453.

J. GEERLING

Verloskunde en vrouwenziekten

Slangebeet in de zwangerschap. — In 1959 werden in de Verenigde Staten van Noord-Amerika 4469 mannen en 2211 vrouwen door giftige slangen gebeten. Van de vrouwen waren 1192 in de geslachtsrijpe periode. PARRISH en KHAN (1966) beschrijven vier zwangeren uit deze laatste groep. De ernst van de vergiftiging blijkt uit de pijn, het oedeem en het erytheem op de plaats van de beet, en de aanwezigheid van algemene verschijnselen, zoals misselijkheid, braken, duizeligheid, shock of neurotoxische symptomen. De vier vrouwen werden allen door adders gebeten, resp. in de 28e, 15e, 24e en 9e week van de zwangerschap. De vierde vrouw kreeg een miskraam 24 uur na de beet; de oorzaken hiervan kunnen zijn geweest: anoxie door de shock, bloedingen in de placenta-aanleg of in de uteruswand en contracties van de baarmoeder. De andere drie vrouwen bevelen van een gezond, voldragen kind.

Als beste therapie wordt aangeraden: excisie en uitzuigen van de wond, toediening van antigif en antibiotica, antitetanus-profylaxe en bestrijding van de algemene verschijnselen.

De schrijvers konden in de literatuur slechts één publikatie vinden over een 30-jarige vrouw, 5 maanden gravida, die gebeten werd door een adder. Zij bracht 60 uur na het ongeluk een dode foetus ter wereld, en stierf zelf de volgende dag.

Literatuur: PARRISH, H. M. en M. S. KHAN (1966) *Obstet. and Gynec.* **27**, 468.

W. P. PLATE

INGEZONDEN

(*Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; deze behoudt zich het recht voor, de stukken te bekorten*)

BOERENLONG („FARMER'S LUNG”)

Aanvullend op het artikel van C. HILVERING e.a. (1966) wil ik gaarne het volgende opmerken:

Getroffen door de mededeling van J. PEPYS c.s. (1963), dat de groei van de antigeen geachte thermofiele actinomyces-soorten in hooi begunstigd werd door een temperatuur van minstens 50° C, heb ik mij tot de Rijkslandbouwconsulent te Sneek (Ir. G. BRILMAN) gewend met de vraag hoe dergelijke temperaturen in het geogoste hooi te voorkomen waren.

Dit bleek door hooi-ventilatie het geval te kunnen zijn.

De eerste indrukken over het klinisch verloop bij mijn patiënten met boerenlong, die daarna op mijn advies tot hooiventilatie in hun bedrijf overgingen, is gunstig. Een dergelijk advies is des te gemakkelijker te geven omdat de kosten van hooiventilatie, naar men mij verzekerde, ruimschoots door het verkrijgen van een beter product in het bedrijf plegen te worden goedge maakt.

Literatuur: HILVERING, C., K. DE VRIES en N. G. M. ORIE (1966) *Ned. T. Geneesk.* **110**, 1297. — PEPYS, J. e.a. (1963) *Lancet* II, 607.

Sneek, 18 juli 1966

P. C. BIJLEVELD

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Uitroeiing van pokken. — Zoals reeds in deze rubriek werd bericht (zie bl. 1202) heeft de Wereldgezondheidsorganisatie te Genève zich tot taak gesteld, de wereld te bevrijden van pokken. In *WHO Chronicle* (mei 1966, bl. 160) vindt men het werkplan in grote trekken omschreven. Voor Afrika, waar de ziekte in de meeste landen ten zuiden van de Sahara endemisch heerst, ontwierp men een „intra-country project” met een eigen voorziening van pokstof. In Zuid-Amerika is het endemische gebied beperkt tot Brazilië, Columbia en Peru. Voor Brazilië wordt de organisatie van de massa-vaccinatie herzien; ook zal het toezicht in Argentinië en Paraguay worden verscherpt. In Zuid-Oost-Azië verlangen endemische haarden in Afghanistan, Birma, India, Indonesië en Nepal veel aandacht. De vaccinatie-campagne in Oost-Pakistan is reeds geëindigd.

Europa

Vereniging voor experimentele chirurgie. — Ter gelegenheid van een Europees colloquium over experimentele chirurgie dat in februari van dit jaar te Pont-à-Mousson werd gehouden, werd door aanwezige Franse, Belgische, Nederlandse, Engelse en Duitse deelnemers een Société Européenne de Chirurgie Expérimentale opgericht. De volgende colloquia zullen te Leuven (1967) en te München (1968) worden geconvoceerd. Prof. Dr. R. BENICHON (Nancy) werd tot president verkozen. Inlichtingen verstrekt de secretaris-generaal Dr. CHR. MARCHAL, Laboratoire de Chirurgie expérimentale, 30 rue Lionnois, Nancy.

Engeland

Psychische stoornissen bij studenten. — Een psychiater met veel-ervaring van psychiatrische preventie volbracht een „prospective survey” bij jonge Edinburgse studenten: bij hun eerste inschrijving liet men hen een formulier invullen (personal, social and educational background, past